

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Георги Костадинов Бърдаров

Ръководител на катедра „Социално-икономическа география“,
при Геолого-географски факултет на СУ „Св. Климент
Охридски“

относно дисертационния труд на Росен Райчов Янев, докторант в
Югозападен университет „Неофит Рилски“, Природо-
математически факултет, катедра „География, екология и
опазване на природната среда“, за присъждане на образователна
и научна степен „доктор“ по научната специалност
„Икономическа и социална география“ в професионално
направление 4.4. „Науки за Земята“, с научен ръководител
проф. д-р Мария Шишманова и научен консултант гл.ас.д-р
Галина Безинска

на тема: „Изследване устойчивостта на регионалното развитие
на област Благоевград“

Постъпилата документация за придобиване на научна и образователна степен „доктор“ на Росен Райчов Янев е в съответствие с всички изисквания на Правилника на Югозападен Университет „Неофит Рилски“.

Работата е структурирана в четири глави, плюс въведение и заключение, като всяка една глава съдържа различен брой подзаглавия, в зависимост от обема и съдържанието си.

Във въведението е направен сполучлив опит да се изясни актуалността на темата и мотивацията на автора да се заеме точно с нея. Определено е за кого представлява интерес предлаганото изследване. Много точно и коректно са формулирани обекта, целта, предмета и задачите на изследването. Изяснени са основният научен въпрос и формираните на базата на него седем работни хипотези, както и научно-изследователските задачи. Отлично впечатление прави разгърнатия аспект, в който са представени методологическите основи и инструментариума на изследването. Коректно са представени етапите на изследването и основните информационни източници, на което то стъпва.

В теоретичен аспект работата стъпва на добър географски и геополитически базис. В съвременната научна практика широко използван е изразът „устойчиво развитие“ в различни научни направления, но в този дисертационен труд той е много добре обоснован и разяснен, още с появата му през 1713г. В теоретико-методологичната част на изследването освен хронологичен анализ на развитието на идеята за устойчиво развитие се прави и критичен анализ на политиките за устойчиво развитие в глобален аспект. Много добро впечатление в тази глава прави подхода от общото към частното. Авторът преминава от политиките в глобален аспект към тези в общеевропейски и завършва с националните, така може детайлно да се проследи как се развиват тези политики на различни йерархични нива.

Втора глава е посветена на научно-приложните и научно-изследователски аспекти на устойчивостта на регионалното развитие. Стилът е изчистен, научен. Тази глава основно е посветена на нормативната база, която има пряко отношение към предмета на изследването. Докторантът последователно преминава от конституционния регламент към нормативния такъв от законодателството на Република България. Засегнати са, макар и накратко основни законови и подзаконови нормативни актове. Авторът представя също използвания понятиен апарат, показателите и научно-изследователските подходи за изследване на устойчивостта на регионалното развитие на България. Особено значима стойност за дисертационния труд има подглава 3.1, в която обстойно са разгледани показателите за устойчиво развитие. Главата завършва с условен научно-изследователски подход за изследване на устойчивостта на регионалното развитие на област Благоевград. Ценното в този раздел, е че в две последователни подглави авторът прави преглед на използваните подходи в трета и четвърта глава, които реално са с най-голяма съдържателна и практико-приложна стойност от цялото проведено изследване.

Трета и четвърта глава са с най-голямо значение, съобразно целта и предмета на изследването. В трета глава се прави анализ на устойчивостта на регионалното развитие на република България. Един от най-важните практични изводи в тази глава е, че е изведен аргумент, който подкрепя изследователска хипотеза 1 на автора и съответно отхвърля останалите шест. Хипотезите са разгледани през призмата на политическите тенденции в България, което има фундаментална основа за флукуациите в устойчивото развитие на страната. Критично са анализирани приоритетите от тригодишния план (2016-2018г.) на Националната програма за развитие на България (НПР) и са пряко обвързани със задачите на изследването. Изключително важни са обобщените изводи от тази глава, които засягат

чувствителните и лесно променящи се елементи, като институционалните въздействащи сили (DF) и институционалните ефекти (S). С много голяма практическа стойност са изводите от глава 3., в която се оценяват въздействията върху устойчивостта на регионалното развитие в България на социално-икономическите и технически тенденции в страната. От гледна точка устойчивостта във времето на провежданите регионални политики практически значение има последната пета глава, в която околната среда се оценява, като елемент имащ отношение към устойчивостта на регионалното развитие в страната.

Четвърта глава е посветена на обекта на изследването област Благоевград и нейните 14 общини. Тук отново е анализирана законовата база, която има пряко отношение към регионалното развитие на Благоевградска област. Според нас най-голяма стойност има подглава 3, в която е направен задълбочен анализ на социалните и икономически тенденции в област Благоевград, получени в резултат от средносрочните цели и приоритети на държавната политика за регионалното развитие в областта. Посоката на развитие на област Благоевград (за периода на анализа 2008-2015 г.) е установена на база на функционалните (корелационни) взаимозависимости между причините (DF) и следствията (S) от стратегическото управление на еволюцията на регионалната система (област Благоевград). Установено е, че социално-икономическите и технически тенденции в областта са производни на институционалните въздействащи сили, оформящи обществената среда и анализиращи резултата от тези мерки на база мониторинг на постигнатите резултати по стратегическите цели за регионално развитие, заложи в Областната стратегия за развитие на област Благоевград 2007-2013 г.

Сред най-значимите като стойност части от дисертацията, бихме отбелязали подглава 4.1., в която са дадени резултати от проведеното изследване и се очертава реалната картина на социалното и икономическо развитие в област Благоевград, като са отбелязани броят на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, както и процента на хората, живеещи в парична бедност и имащи нисък интензитет на икономическа активност,

Практическа стойност за дисертацията има подглава 4.3., където е оценена външната среда за развитие на област Благоевград на общинско ниво, като по този начин могат да се отделят регионалните различия и диспропорции вътре в областта.

Заклучението е фокусирано върху възможностите и заплахите на регионалното развитие на област Благоевград, чрез оценяване на променливите на макро-средата (индексирани чрез показателите за устойчиво развитие в България): политическите, социално-икономическите, технически тенденции, равнопоставеността на гражданите, законовата база и околната среда, в съответствие с целта на дисертационния труд. Изводите са представени по точки към всяка глава.

Авторефератът отговаря на всички изисквания и дава добра представа за целта, същността и резултатите от изследването.

Отделени са общо **3 приноса**, един научен и два научно-приложни.

Коректно е изготвен и списъка с публикациите свързани с дисертационния труд.

Като критични бележки можем да посочим забелязаното от нас излишно повторение на някои основни елементи от изследването в различните глави на дисертационния труд. Откроява се една дисбалансираност в съдържателен план, като определено натежават частите, в които се изтъкват законовата база и политическите тенденции, влияещи върху устойчивостта на регионалното развитие, за сметка на анализа на самото регионално развитие в област Благоевград. Смятаме за излишно да има изводи след всяка една подглава в отделните глави, като е в трета и четвърта глава. Същата забележка имаме и към заключението, където спроед нас е абсолютно ненужно да се повтарят изводите от всяка точка на главите, тук е важно да бъдат обобщени най-важните изводи, до които е достигнал автора при разработването на труда. Приносите на дисертационния труд могат да бъдат оптимизирани и засилени.

В заключение смятаме, че въпреки критичните бележки представеният дисертационен труд притежава безспорни качества, както и съществени авторски обобщения, изводи и препоръки. Всичко това ни дава основание да гласуваме за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ по научната специалност „Икономическа и социална география“ на Росен Райчов Янев.

София, 12.04.2019г.

Изготвил становището:

доц. д-р Георги Бърдаров